

Paphiopedilum Conco-bellatulum

Paphiopedilum delenatii

Paphiopedilum hirsutissimum

Paphiopedilum cultuur

Tekst en foto's: Ricardo Motterle
Vertaling: Teja van der Meer

Paphiopedilums zijn naar mijn mening een bijzondere groep in de orchideeënfamilie. Ik herinner me de begin jaren 80, toen ik begon met orchideeën te kweken. Orchideeën, die toentertijd te koop waren in winkels in Italië, waar ik woon, waren Cymbidiums, Phalaenopsis en 'oude' paphenhybriden. Ik was er toen niet erg gecharmeerd van. Mijn interesse voor deze onmogelijke planten werd gewekt toen ik voor het eerst een *P. micranthum* zag. Mijn interesse nam verder toe toen ik de veelbloemige soorten ontdekte. De topervaring in mijn persoonlijke belevenissen rond Paphiopedilums was het ontvangen van een *P. kolopakingii*, helaas nu ter ziele, uit handen van A. Kolopaking zelf.

Jarenlang verzorgde ik mijn planten door mijn best te doen om goede resultaten te krijgen en door te experimenteren met onzekere afloop. Steeds meer goede gespecialiseerde boeken verschenen, die inzicht ver-

schaften in de natuurlijke omstandigheden en levensvoorwaarden van verschillende soorten en die goede adviezen gaven over het kweken ervan. Door mijn persoonlijke ervaringen en suggesties die ik heb gelezen of gehoord van vrienden, heb ik een kweekwijze ontwikkeld die ik hier zal beschrijven.

Gematigde kas

Ik kweek mijn paphen met veel andere orchideeënsoorten in een gewone kas met gematigd klimaat. Wintertemperaturen 's nachts zijn minimaal 15 graden Celsius en zomers maximaal 30-33 graden. In de winter is de luchtvochtigheid minimaal 70% en 80-85% in de zomer. Vijf ventilatoren, die 15 minuten per uur draaien, zorgen voor genoeg luchtcirculatie. Ik woon in Noord Italië (vlakbij Venetië) en ik probeer al mijn planten, inclusief de paphen, zoveel mogelijk licht te geven. Zelfs zomers laat ik vol licht toe aan het eind van de dag

(vanaf 4-5 uur 's middags), midden op de dag zorg ik wel voor schaduw. Als ik een nieuwe plant krijg, of ik verpot er een, dan haal ik de plant uit de pot, onderzoek elk deel en snij met een gesteriliseerd mes dode of rottende stukken weg. Dan maak ik een goede samenstelling van een breed werkend bestrijdingsmiddel en groeihormonen en besproei hiermee de hele plant. Als een plant 'gestrest' lijkt, dan doop ik deze plant voor besproeiing zo'n 20-30 minuten in een oplossing van warm suikerwater (een theelepel per liter, 28-30 graden Celsius). Dan spuit ik de plant met wat water schoon en ga verder met de behandeling met mijn bestrijdingsmiddel.

Na deze procedure behandel ik alle snijpunten met sulfaat of met kaneel of met een medicijn tegen littekenvorming bij mensen. Mijn goede vriend Danilo Slaviero vertelde me dat kaneel wortelvorming tegengaat. Ik heb daar geen bevestiging van, maar om moeilijkheden te voorkomen gebruik ik kaneel alleen op bladeren ... en met goed resultaat.

Potmengsel

We zijn nu bij de hoofdzaak: het potmengsel. In de literatuur (zie de lijst)

Paphiopedilum malipoense var. *jackii*

Paphiopedilum malipoense

Paphiopedilum delenatii

Paphiopedilum barbigerum

Paphiopedilum philippinense

Paphiopedilum malipoense

zijn veel recepten daarvoor te vinden. Een erg goed boek 'Tropical Slipper Orchids' van H. Koopowitz geeft een prima uiteenzetting over verschillende mengsels en concludeert dat bark met wat niet verteerbaar materiaal, zoals perliet, puimsteen, kleikorrels of iets dergelijks dat het substraat doorlaatbaar houdt, de beste keus is. Koopowitz geeft een goede uitleg over de regels waar u zich aan moet houden bij het samenstellen van een mix.

Ikzelf kies voor een mix van een deel medium formaat kleikorrels, twee delen perliet, vijf delen klein formaat bark en een deel medium formaat bark. In het verleden voegde ik 7 g/l kalk (calciumcarbonaat) toe, maar ik denk niet dat dit essentieel is dus laat ik het nu achterwege.

Vervolgens kijk ik goed naar het formaat van de plant en kies ik een passende pot uit, die niet te groot is. Planten die uitlopers vormen zoals *P. armeniacum* hebben een bredere pot nodig. De pot moet schoon zijn! Ik gebruik wel oude potten maar alleen na behandeling met aangelengde bleek en goede doorspoeling. Ik plaats eerst voorzichtig de wortels, dan vul ik de pot met 1/3 kleikorrels op en daarna vul ik de rest op met het eerder beschreven mengsel.

Bij medium en groot formaat planten zoals de *P. rothschildianum* of *P. philippinense*, voeg ik nog een mix van medium formaat bark toe.

Als ik een grote pot nodig heb, dan maak ik een gat in de bodem en bedek dit gat met een ondersteboven geplaatst potje. Dit maakt zo een 'torrentje van lucht' in het centrum van de pot. Het geeft extra lucht aan de kern van de grote pot, het gedeelte dat het laatst droogt, en vermindert zo verrottingsproblemen.

We zijn nu aangekomen bij een discussie onderwerp: wanneer verpotten we? Ik discussieer hierover vaak met vrienden en velen beweren dat zij hun planten zo lang mogelijk niet verpotten. Mij beperkend tot de papphen ben ik het hiermee niet eens. Ik verpot mijn papphen gewoonlijk elk jaar of om het jaar. Dit geeft mij de mogelijkheid om de condities van de planten te onderzoeken en ze te voorzien van nieuwe compost. Ik zie dat mijn planten hierop reageren met nieuwe wortels en scheuten.

Water geven

De waterkwaliteit is voor elke plant belangrijk en zeker voor de Paphiopedilums. Als u goed regenwater of osmosewater kan geven, doe dit dan. Ikzelf gebruik meestal kraanwater, maar ik was elke maand al mijn potten met regenwater uit om het zoutprobleem te beperken. Ik gebruik eenmaal per week regenwater als ik mijn planten voeding geef. Ik geloof dat het geven van aangelengde voeding elke week beter is dan eenmaal per maand een sterk concentraat. Ik gebruik 1/5 tot 1/10 van de aanbevolen sterkte van organische en anorganische mest (beide met sporenelementen). Een keer per maand voeg ik wat wortelhormoon toe aan de organische mest.

Van november tot april sproei ik al mijn planten maandelijks met een goed systemisch bestrijdingsmiddel, dat bladeren helpt om een kleine hoeveelheid aminozuren op te nemen. Elke dag check ik mijn planten op rot en andere problemen. Zoals ik al beschreef, behandel ik rot met kaneeol of met een littekenmedicijn.

Ermanno Astori, een bekwame vriend die van experimenteren houdt, sproeit met het littekenmiddel om zijn planten te beschermen tegen bacteriën en schimmels. Ik doe soms hetzelfde maar let op: als de knop klein is en je gebruikt te veel poeder dan is het risico op afsterven groot.

Temperatuur

Tenslotte nog een opmerking over de temperatuur. Soorten zoals *P. armeniacum* of *P. micranthum*, die behoren tot het ondergeslacht Parvisepalum, lijken moeite te hebben met bloeien bij mijn standaardwijze van kweken. Ik krijg wel grote exemplaren maar erg weinig bloemen. Guido Diana, een vriend van me die in Rome woont, vertelde me dat hij deze soorten in de winter buiten laat staan. Dit betekent dat deze planten, met droog substraat, tegen temperaturen kunnen rondom het nulpunt. Ik denk dat ik dit ook eens probeer, maar op dit moment heb ik met deze extreme aanpak nog geen ervaring.

Tot slot

Ik vermoed dat mijn adviezen niet erg origineel zijn, de boeken die ik

Paphiopedilum philippinense

Paphiopedilum delenatii

planten op hun reacties op kleine veranderingen die je aanbrengt, bespreek deze observaties met andere deskundigen en ontwikkel je eigen weg in het kweken van planten onder jouw condities. Zodoende verkrijg je naar mijn mening de beste resultaten.

Bibliografie

- H. Koopowitz: Tropical slipper orchids; Timber Press
- P. Cribb: The genus Paphiopedilum (2nd ed.); Royal Botanical Gardens, Kew
- P. Cribb: Slipper orchids of Borneo; Natural History Publications
- L. Averyanov, P. Cribb et al.: Slipper Orchids of Vietnam; Timber Press
- C. Cash: The slipper orchids; Timber Press
- E. Hennassy, T. Hedge: The slipper orchids; Acorn Books
- N. Pearce, P. Cribb: The orchids of Bhutan; Royal Botanical Garden Edinburgh

Paphiopedilum rothschildianum
Paphiopedilum rothschildianum

aanbeveel bevatten al deze informatie. De boodschap die ik wil meegeven is: wees een onderzoeker. Houd jezelf op de hoogte van wat andere kwekers adviseren, observeer je

Paphiopedilums zijn goed met andere orchideeën in de kas te combineren

